

Erasmus+

LITWA

Zabytki i ciekawostki

Projekt 2019-1-PL01-KA102-063328

Biuro Projektu: Perfect Project Sp. z o.o.
ul. Wołodyjowskiego 5, 15-272 Białystok Polska

tel. 517-620-210

e- mail biuro@perfect-project.eu

LITWA

WILNO

- **MIASTO ANIOŁÓW**

Spacerując ulicami Wilna można natknąć się na śnieżnobiałego anioła lub nawet na kilka. Wilno jest miastem uśmiechniętych aniołów. Od kilku lat te przyjazne istoty cieszą wzrok przechodniów w najmniej oczekiwanych miejscach. Anioły niosą specjalne przesłanie i chronią mieszkańców oraz gości Wilna od różnorodnych kłopotów i nieszczęść.

Anioły, spotykane w wielu zakątkach miasta, wywołują u ludzi wiele pozytywnych emocji. Każdy z nich jest niepowtarzalny, promieniuje innym nastrojem i posiada swoją własną, wyjątkową historię. Nic więc dziwnego, że powołanie anioła do życia zajmuje cały miesiąc – rzeźbiarz Vaidotas Ramoška każdego z nich tworzy z niezwykłym oddaniem i miłością. Małe aniołki są słodkie i lekkie, więc ludzie mogą je zanieść w różne miejsca, gdzie w danej chwili najbardziej potrzebna jest ich pomoc. Wiele z aniołów intensywnie podróżuje po mieście. Gdyby mogły mówić, opowiedziałyby wiele o Wilnie i jego mieszkańcach. Z drugiej strony, wilnianie również mogą opowiedzieć wiele niezwykłych historii o aniołach – kiedyś ich autor musiał pójść na policję, żeby rozpoznać jednego rannego anioła.

- **GÓRA TRZECH KRZYŻY – NAJPIĘKNIEJSZA PANORAMA WILNA**

Stolicę Litwy zdobią stojące na wysokim wzgórzu trzy białe, potężne krzyże. Są nie tylko symbolem Wilna, ale też pomnikiem tożsamości narodowej i walki z okupacją. Z Góry Trzech Krzyży całe Wilno widać jak na dłoni. Właśnie dlatego przychodzą tu turyści, nowożeńcy chcący upamiętnić najważniejsze chwile w życiu, romantycy pragnący obejrzeć zachód słońca.

Wydarzenia historyczne, związane z ustawieniem krzyży przenoszą w wiek XIV. W okresie, gdy Litwa była jeszcze pogańska, zamordowano tu siedmiu franciszkanów. W celu ich upamiętnienia początkowo na górze ustawiono trzy drewniane krzyże. W 1916 r. pojawił się żelbetowy pomnik w postaci trzech krzyży. W owym czasie beton był całkowicie nowym materiałem budowlanym, krzyże są jedną z pierwszych budowli betonowych w Wilnie.

- **KATEDRA W WILNIE W GRONIE NAJPIĘKNIEJSZYCH KOŚCIOŁÓW KATEDRALNYCH ŚWIATA**

Katedra wileńska należy do najpiękniejszych grona kościołów na świecie. Jest przykładem arcydzieła klasycyzmu w stolicy Litwy. W swoich długich dziejach wileńska katedra była kilkakrotnie niszczone i palona, obecnie stoi dumnie w samym sercu wileńskiej Starówki, na zboczu Góry Giedymina i jest najważniejszą świątynią katolicką w kraju, w niej obchodzone są najważniejsze święta katolickie, narodowe i państwowe.

Wnętrze budynku zdobią dekoracyjne freski, cenne obrazy i rzeźby oraz kamienie nagrobne. Katedra jest jednym z najcenniejszych zabytków wczesnego baroku – pełna ekspresji kaplica św. Kazimierza, w której przechowywana jest szkatułka z relikwiami świętego. W podziemiach Katedry można podziwiać najstarszy litewski fresk (datowany na koniec XVI w.) przedstawiający ukrzyżowanie Chrystusa.

W Katedrze chowano zasłużonych dla Wielkiego Księstwa Litewskiego: notabli, biskupów, książąt. Wśród nich spoczywają potężny władca Litwy książę Witold wraz ze swoją małżonką Anną, Wielki Książę Litwy i Król Polski Aleksander Jagiellończyk, pochowany w Mauzoleum Królewskim pod kaplicą św. Kazimierza. Pochowano tu także dwie królowe, żony Zygmunta Augusta: Elżbietę Austriaczkę oraz Barbarę Radziwiłłównę. O tej ostatniej krąży wiele legend, a w XVI w. uchodziła ona nawet za najpiękniejszą kobietę Europy.

Pobliski Plac Katedralny jest historycznym centrum miasta i najsłynniejszym placem Litwy. Dawniej mieściły się tutaj mury obronne i wieże Pałacu Biskupów. Obecnie na Placu Katedralnym odbywają się koncerty, wydarzenia specjalne, obchody uroczystości i parady wojskowe. Każdego dnia można tu spotkać ludzi siedzących wokół pomnika Wielkiego Księcia Litewskiego Giedymina, odpoczywających i rozmawiających. Przestronny Plac Katedralny tętni życiem dniem i nocą – kochają go rowerzyści, skateboardziści, zakochane pary oraz zwykli przechodnie.

LITWA

Przed Katedrą wznosi się kościelna dzwonnica o wysokości 57 metrów. Jest to najwcześniejsza i najlepiej zachowana wieża wileńskich murów obronnych, z dziesięcioma mosiężnymi dzwonami, odlanym na przestrzeni XVI-XVIII w. przez mistrzów holenderskich i niemieckich. Na początku XIX w. zamontowano tu zegar, który wyróżnia się brakiem wskazówki minutowej. Obecnie dzwony wybijają kwadranse, i swoim biciem oznajmiają mieszkańcom litewskiej stolicy o nadejściu świąt oraz alarmują przed katastrofami.

W pobliżu wieży na chodniku znajduje się wyjątkowa płyta. Przypisuje jej się magiczną moc: mieszkańcy Wilna wierzą, że żeby spełniło się marzenie należy obrócić się trzy razy dookoła stoją na tej płycie. Spróbuj, a może i Twoje pragnienia się spełnią.

- **KOŚCIÓŁ ŚW. PIOTRA I PAWŁA SŁYNIE Z PIĘKNYCH ZDOBIEŃ**

Kościół Św. Piotra i Pawła to perła dojrzałego baroku na Litwie. Po wejściu do wnętrza świątyni, wydaje się, że się trafiło do tajemniczego świata barokowej symboliki. Mimo iż jest tu wiele osobnych elementów zdobniczych, łączą się w jedną całość, w której zostały zaszyfrowane tajemnice i historia kościoła.

Kościół Św. Piotra i Pawła słynie z wyjątkowego wystroju wnętrza – jest tu około dwóch tysięcy stiukowych rzeźb, cennych fresków i obrazów, wspaniałych płaskorzeźb oraz przedmiotów liturgicznych. Świątynia ma 13 kaplic, jest tu barokowa marmurowa chrzcielnica, w XIX wieku wybudowano połączoną rokokową ambonę, pod sufitem wisi żyrandol kształtem przypominający statek. Pielgrzymi szczególnie cenią obrazy Św. Maryi i „Dżuma w Wilnie”, uważając je za cudowne.

Na początku XVI wieku w miejscu, gdzie obecnie znajduje się kościół Św. Piotra i Pawła stała drewniana świątynia, zniszczona pod koniec wieku podczas wojny z Moskwą. Budowę obecnej, jako mauzoleum możnego w Wielkim Księstwie Litewskim rodu Paców, rozpoczęto w XVII wieku. Obecny wygląd, dzieło polskiego architekta Jana Zaora, kościół uzyskał w 1676 r., zaś stiukami i freskami ozdobili wnętrze słynni włoscy mistrzowie. Kościół Św. Piotra i Pawła jest jednym z nielicznych w Wilnie, które nie zostały zamknięte w okresie sowieckim. Wówczas do świątyni z Katedry Wileńskiej przeniesiono szczątki patrona Litwy Św. Kazimierza.

Naprzeciw świątyni znajduje się plac, nazwany imieniem papieża Jana Pawła II, upamiętniający jego wizytę na Litwie. Śladów architektury włoskiej można dopatrzeć się również w innych budynkach stojących w pobliżu kościoła. Otoczenie ukształtowały budowane przez magnaterię, zamożną i średnią szlachtę, księży, bogatych mieszczan wille i domy letniskowe. Najwspanialsze budynki są utrzymane w stylu włoskiego manieryzmu, z elementami renesansu i baroku.

- **PAŁAC KRÓLEWSKI – ŚWIADKIEM WIELU WYDARZEŃ HISTORYCZNYCH**

Pałac Królewski dumnie wznosi się w samym centrum Wilna, na Placu Katedralnym, zwanym sercem miasta. Historia pałacu wiąże się z okresem największej potęgi kraju, zamieszkiwali w nim niegdyś wielcy książęta litewscy.

Podnóże wzgórza Giedymina zostało zamieszkane w czwartym wieku. Podczas kształtowania się państwowości Litwy, Wilno stało się jednym z najważniejszych ośrodków politycznych i później zostało stolicą Wielkiego Księstwa Litewskiego. Na miejscu wzmocnionej drewnianej wsi w końcu XIII w. wybudowano potężny kamienny zamek, pierwszy na Litwie, a obecnie najważniejszy budynek na terenie Dolnego Zamku. Pod koniec XV w. budowa zamku obronnego przekształciła go w reprezentacyjną późnogotycką rezydencję wielkich książąt litewskich. W XVI w. miejscowi, jak również włoscy, polscy i inni architekci oraz artyści i rzemieślnicy przekształcili Pałac Królewski w okazałą renesansową rezydencję, która później zyskała cechy wczesnego baroku. Pałac był rezydencją władców Litwy i Polski.

Pałac był spalony wielokrotnie, zmieniał się jego wygląd architektoniczny a ostatecznie został zniszczony. Teraz, po 200 latach niebytu Pałac został przywrócony do życia i dziś czeka na zwiedzających.

LITWA

- **STARÓWKA**

Wilno ze swoją barokową Starówką, największą na terenie Europy Środkowo-Wschodniej, należy do najpiękniejszych miast Starego Kontynentu, uznanych przez UNESCO. Stare Miasto, otoczone wspaniałym krajobrazem, harmonijnie łączy w sobie dziedzictwo przeszłości i osiągnięcia dnia dzisiejszego, naukę i kulturę. Wilno to ośrodek duchowego, kulturalnego, religijnego i politycznego życia kraju.

Pierwszą wartością kulturową Wilna, która zyskała światowe uznanie, jest wileńska Starówka. Od XIII po XVIII w. Wilno było ośrodkiem politycznym Wielkiego Księstwa Litewskiego i miało duży wpływ na rozwój kultury i architektury w Europie Wschodniej. Chociaż miasto wielokrotnie było obiektem napaści i ulegało zniszczeniu, imponujące budynki w stylu gotyckim, renesansowym, barowym i klasycystycznym przetrwały, jak również średniowieczny układ ulic i środowisko naturalne.

Miasto leży w dorzeczu Wilii i Wilejki, co sprawia, że należy do grona najbardziej zielonych stolic świata. W mieście jest wiele parków, skwerów ogrodów i trawników. Historyczne centrum Wilna otaczają wzgórza – doskonałe miejsca na obserwację lub rozrywkę, z których rozciągają się piękne widoki na panoramę miasta. Widać stąd dobrze czerwone dachy wileńskiej Starówki, które przypominają o historii. Warto pospacerować pomiędzy nimi po ciasnych uliczkach. Zwiedzić zachowane budowle zamkowe, Katedrę, posiadającą ponad sześćsetletnią historię, zespół budynków Uniwersytetu Wileńskiego, najstarszego w Europie Wschodniej, tajemniczych zakonów franciszkanów, dominikanów i bernardynów, kościołów, cerkwi prawosławnych – całe dzielnice kulturowe i historyczne.

POZA WILNEM: DRUSKIENNIKI

Druskienniki to najnowocześniejszy kurort Litwy, oferujący wiele usług, zabiegów leczniczych i wspaniałą przyrodę, którą można podziwiać przez cały rok. Druskienniki szczycą się swoimi źródłami słonej wody mineralnej, od których pochodzi nazwa kurortu, i które same również stały się atrakcją turystyczną. Imponujące zarośla i zakola „ojca litewskich rzek” – Niemna, szczerłość miejscowych mieszkańców i spokojny tryb życia uzdrowiska zachwycają każdego, kto tu przyjedzie.

Druskiennickie wody mineralne znano już w trzynastym wieku, a pięć stuleci później Druskienniki stały się uzdrowiskiem. Dzięki bogactwu borów sosnowych i licznym zbiornikom wodnym otaczającym miasto, powietrze jest tu bardzo czyste i świeże. Druskienniki to idealne miejsce by wypocząć, zregenerować siły i dobrze spędzić czas. W 2003 roku Druskienniki znalazły się na liście najlepszych kurortów magazynu Newsweek jako najlepsze uzdrowisko balneologiczne w Europie.

- **ZAMEK W TROKACH – ROZSŁAWIAJĄCE LITWĘ WYJĄTKOWE DZIEDZICTWO ŚREDNIOWIECZA**

Niekiedy nawet kaprys może trwać stulecia i stać się symbolem całego kraju, swoją wielkością i pięknem czarującym każdego przybysza. Zamek w Trokach otoczony legendami, wierszami i wodami jeziora przyciąga niezwykłą historią pochodzącą ze średniowiecza. „Miasto jezior” – tak nazywane są Troki – to historyczna stolica Litwy. Znajduje się tu duma nie tylko miasta, ale też całej Litwy – jedyny w Europie Wschodniej zamek, wzniesiony na wyspie. Warto wierzyć legendom? Opowiada się, że Troki są wynikiem kaprysu kobiety. Żona księcia Kiejstuta Biruta nie chciała mieszkać w Starych Trokach, gdyż wokół było za mało wody, do której się przyzwyczyła w rodzinnej Połudze. Dlatego Kiejstut, chcąc przypodobać się żonie, około połowy XIV w. rozpoczął budowę nowego zamku na otoczonym jeziorami półwyspie. W jeziorach otaczających Troki można kąpać się, pływać po nich jachtem, rowerami wodnymi, łódką, udać się na położone w pobliżu miasteczka moczary. Można też wznieść się w powietrze z lotniska we wsi Połuknie, znajdującej się w odległości 30 km od Trok – w ofercie są loty poznawcze nad okolicą lub nad Morzem Bałtyckim.

- **MUZEUM DIABŁÓW W KOWNIE: RÓŻNORODNOŚĆ DIABŁÓW**

Nigdzie, poza kowieńskim Muzeum Diabłów nie zobaczysz ich w takiej ilości. Muzeum jest unikatowe – to jedyne muzeum tego typu na świecie. Zgromadzono tu tysiące zabawnych, sprytnych, ciekawych i, oczywiście, strasznie

LITWA

niegrzecznych diabłów. Niewiarygodne historie, legendy i baśnie ludowe na temat tych piekielnych istot w muzeum wprost wiszą w powietrzu.

Muzeum Diabłów znalazło się na liście najbardziej oryginalnych muzeów na świecie. Na trzech piętrach zgromadzono około 1000 rogatych stworzeń z całego świata, różniących się formą, rozmiarem, barwą i materiałem, z którego je wykonano. Każdy diabeł jest niesamowity na swój sposób – figlarnie się uśmiecha, wygląda z ciemnego kąta, szczerzy groźnie zęby lub przeraźliwie chichoce, a niektóre z nich można odróżnić od zwykłych ludzi, tylko po zauważeniu ich rogów lub ogona. Wszystkie z nich szczęśliwie zbiegły z piekieł i zamieszkały w Kownie.

- **NERYNGA (PARK NARODOWY MIERZEI KUROŃSKIEJ) IDYLICZNA CAŁOŚĆ MIERZEI KUROŃSKIEJ**

Bodajże największe w Europie ruchome wydmy, od strony zachodniej Morze Bałtyckie, co rano witający słońce Zalew Kuroński oraz inne cuda natury w Parku Narodowym Mierzei Kurońskiej są położone blisko siebie, stanowią niezwykłą idylliczną całość i zadziwiają każdego przybysza.

Mierzeja Kurońska zwana jest też perłą Bałtyku. Jest to długi odcinek z wydmami powstałymi z naniesionego przez wiatr piasku, z jednej strony obmywany przez Zalew Kuroński, z drugiej Morze Bałtyckie. Wystarczy raz udać się w to szczególne miejsce, by się upewnić co do jego niepowtarzalnego piękna. Mierzeja Kurońska – to wyjątkowy przykład stosunku człowieka do zasobów ziemi i morza.

Piaszczysty pas ziemi o długości 98 kilometrów, od zachodu obmywany przez Morze Bałtyckie, od wschodu zaś – Zalew Kuroński, jest wspaniałym tworem przyrody i człowieka. Obecny krajobraz Mierzei został ukształtowany przez mieszkańców, walczących z nieubłaganim wiatrem i starających się zatrzymać piasek. Ze względu na ten unikalny związek między człowiekiem i przyrodą przy kształtowaniu krajobrazu, na Mierzei Kurońskiej założono park narodowy, a Mierzeja została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Jak głosi legenda, Mierzeję Kurońską usypała olbrzymia Nerynga, bawiąca się na brzegu morza. Niektórzy ludzie wierzyli, że Nerynga – to żeńska wersja greckiego herosa Heraklesa. Historycy uważają, że Mierzeja Kurońska ukształtowała się przed 5000 lat, a przed ponad tysiącleciem to miejsce było ważnym centrum pogaństwa. W XVIII wieku przesuwały się piasek pogrzebał wiele miejscowości i wsi rybackich, gdyż w owym czasie nie wystarczało drewna na umocnienie wydm. Dlatego też na początku XIX wieku władze Prus rozpoczęły masowe zalesianie Mierzei. Obecnie większość jej powierzchni jest porośnięta lasami i borami sosnowymi, chroniącymi ten wspaniały zakątek przyrody.

- **CO PRZYWIEŹĆ ZE SOBĄ Z LITWY**

Litwa jest jednym z wiodących krajów w zakresie powierzchni handlowej na jednego mieszkańca. W wielu tutejszych centrach handlowych można znaleźć dosłownie wszystko: od jedzenia po meble, od ubrań po pamiątki – a to wszystko pod jednym dachem. Poszukujący wyjątkowych produktów rękodzielniczych powinni zajrzeć do malutkich sklepików, które w większości znajdują się w centrach miast. W poszukiwaniu świeżych warzyw prosto z miejscowych upraw należy udać się na targ.

Na Litwie wysoko ceni się zarówno len, jak i bursztyn. Bursztyn to litewski symbol narodowy. W specjalistycznych sklepach z bursztynem, jak i u zwykłych sprzedawców ulicznych można nabyć kawałki czystego bursztynu, delikatną biżuterię, różnorodne figurki lub całe obrazy wykonane z tak zwanego litewskiego złotego kamienia.

Len i wyroby z niego cieszą się ogromną popularnością wśród turystów. Uważa się, że len o niebieskich kwiatach, wykorzystywany do wyrobu płócien, jest uprawiany na Litwie od około 4000 lat. Wytrzymałe naturalne płótno Iniane służy do produkcji ubrań, które przykuwają uwagę turystów. Ci, którzy je zakupili, zawsze je chwalą, ponieważ trudno znaleźć lepsze ubrania do noszenia w upalnym dniu. Na prezent znakomicie nada się Iniany fartuch, prawdziwy frotowy ręcznik, zabawna torba, opakowanie na prezent, rękawica kuchenna lub zdobiona odzież.